T093 ATĐ 5 (28) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q125-Nghiệp Uẩn-Luận về Tự Nghiệp

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

CHÖÔNG IV: NGHIEÄP UAÅN (Tieáp Theo)

Phaåm Thöù Naêm: LUAÄN VEÀ TÖÏ NGHIEÄP

LUAÄN VEÀ TÖÏ NGHIEÄP (Phaàn 1)

Theá naøo laø töï nghieäp, töï nghieäp laø nghóa gì? Caùc chöông nhö vaäy vaø giaûi thích veà nghóa töøng chöông ñaõ lónh hoäi roài, tieáp ñeán caàn phaûi giaûi thích roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì muoán phaân bieät nghóa lyù trong kinh. Nhö trong Kinh noùi: "Ñöùc Phaät baûo vôùi Ma-naïp-baø: Höõu tình theá gian ñeàu do nghieäp cuûa mình, ñeàu laø phaàn cuûa nghieäp, ñeàu töø nghieäp sinh ra, nghieäp laøm nôi nöông töïa, nghieäp coù naêng löïc phaân chia roõ raøng caùc loaïi höõu tình, khaép moïi xöù sôû-cao thaáp-toát xaáu". Trong kinh tuy noùi ra ñieàu naøy, maø chöa phaân tích roäng veà nghóa cuûa töï nghieäp, kinh laø nôi nöông töïa caên baûn cuûa luaän naøy, ñieàu gì trong Kinh khoâng giaûi thích thì nay caàn phaûi giaûi thích, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Toân giaû Theá Höõu noùi raèng: "Höõu tình theá gian ñeàu do nghieäp cuûa mình, nghóa laø töï mình taïo ra nghieäp thì vaãn töï mình nhaän laáy dò thuïc. Ñeàu laø phaàn cuûa nghieäp, nghóa laø nhö nghieäp ñaõ taïo ra maø nhaän laáy dò thuïc nhö vaäy. Ñeàu töø nghieäp sinh ra, nghóa laø nghieäp laøm nhaân phaùt sinh daãn ñeán quaû dò thuïc, sinh vaøo nôi sinh thuaän theo moãi loaïi nghieäp ñaõ taïo ra. Nghieäp laøm nôi nöông töïa, nghóa laø nghieäp laøm nhaân nöông töïa nhaän laáy ñaày ñuû quaû baùo cuûa caùc loaïi aáy. Nghieäp coù naêng löïc phaân chia roõ raøng caùc loaïi höõu tình khaép moïi xöù sôû-cao thaáp-toát xaáu, nghóa nhö tröôùc noùi, nôi sinh cuûa moïi loaøi do nghieäp phaân chia roõ raøng theo töøng loaïi cao thaáp-toát xaáu". Hoûi: Theá naøo laø nghieäp cuûa mình? Ñaùp: Neáu nghieäp ñaõ mang laáy nay coù dò thuïc, vaø dò thuïc cuûa nghieäp ñaõ sinh ra ñang nhaän laáy. Neáu nghieäp ñaõ mang laáy nay coù dò thuïc, caâu naøy bieåu hieän roõ raøng nghieäp thuaän theo Trung Höõu thoï nhaän; vaø dò thuïc cuûa nghieäp ñaõ sinh ra ñang nhaän laáy, caân naøy bieåu hieän roõ raøng nghieäp thuaän theo Sinh Höõu thoï nhaän. Nhö thuaän theo Trung Höõu thoï nhaän, thuaän theo Sinh Höõu thoï nhaän, neân bieát nghieäp thuaän theo hieän khôûi nhaän laáy dò thuïc, thuaän theo sinh ra nhaän laáy dò thuïc, thuaän theo hieän khôûi nhaän laáy quaû, thuaän theo sinh ra nhaän laáy quaû, thuaän theo quaû vi teá, thuaän theo quaû thoâ thieån cuõng nhö vaäy.

Hoûi: Laø do nhaân cho neân goïi nghieäp cuûa mình, hay laø do quaû cho neân goïi laø nghieäp cuûa mình? Neáu do nhaân cho neân goïi laø nghieäp cuûa mình, thì caâu sau ñaõ noùi neân hieåu theá naøo? Caâu sau noùi raèng: Vaø dò thuïc cuûa nghieäp ñaõ sinh ra ñang nhaän laáy. Neáu do quaû cho neân goïi laø nghieäp cuûa mình, thì caâu tröôùc ñaõ noùi neân hieåu theá naøo? Ñoù laø nghieäp ñaõ mang laáy nay coù dò thuïc. Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Chæ do nhaân cho neân goïi laø

nghieäp cuûa mình, bôûi vì döïa vaøo caâu tröôùc. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Chæ do quaû cho neân goïi laø nghieäp cuûa mình, bôûi vì döïa vaøo caâu sau. Noùi nhö vaäy thì chæ do nhaân cho neân goïi laø nghieäp cuûa mình. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao laïi noùi vaø dò thuïc cuûa nghieäp ñaõ sinh ra ñang nhaän laáy? Ñaùp: Ñoái vôùi phaàn vò truù vaøo quaû, thì nhaân aáy môùi ñöôïc goïi laø nghieäp cuûa mình. Vì theá cho neân Toân giaû Dieäu AÂm noùi raèng: “Neáu quaû yeâu quyù-khoâng yeâu quyù ñaõ khôûi leân hieän roõ tröôùc maét, thì nghieäp aáy luùc baáy giôø goïi laø nghieäp cuûa mình, khoâng phaûi laø luùc taïo nöôùc vaø luùc taïo nghieäp, coù khaû naêng hieän roõ tröôùc maét nhaän laáy quaû dò thuïc, bôûi vì ñoøi hoûi nghieäp dieät roài thì quaû môùi hieän khôûi”. Hoûi: Nghieäp cuûa mình laø nghóa gì? Ñaùp: Laø nghóa mang laáy quaû cuûa mình, ñaúng löu cuûa mình, dò thuïc cuûa mình. Coù ngöôøi noùi: Quaû cuûa mình laø quaû Só duïng, ñaúng löu cuûa mình laø quaû Ñaúng löu, dò thuïc cuûa mình laø quaû Dò thuïc. Coù ngöôøi noùi: Caùc caâu ñeàu hieån baøy veà quaû Dò thuïc, trong naøy noùi nghieäp caûm ñeán dò thuïc goïi laø nghieäp cuûa mình; coù nôi duøng thanh dò thuïc ñeå noùi ñeán ñaúng löu, nhö noùi: “Nhö theá naøo goïi laø nhaän laáy dò thuïc? Traû lôøi: Laø noùi ñeán aùi”; coù nôi duøng thanh ñaúng löu ñeå noùi ñeán dò thuïc, nhö trong naøy noùi. Laïi nöõa, do nghieäp naøy maø daãn ñeán dò thuïc, hieän taïi chín muoài ñoái vôùi söï noái tieáp nhau cuûa mình chöù khoâng phaûi laø nôi khaùc, cho neân goïi laø nghieäp cuûa mình. Hoûi: Laø taïo nghieäp naøy thì nhaän laáy quaû naøy, hay laø taïo nghieäp khaùc nhaän laáy quaû khaùc? Ñaùp: Coù duyeân cho neân noùi taïo nghieäp naøy nhaän laáy quaû naøy, coù duyeân cho neân noùi taïo nghieäp khaùc nhaän laáy quaû khaùc, coù duyeân cho neân noùi khoâng coù taïo nghieäp khoâng coù nhaän laáy quaû. Coù duyeân cho neân noùi taïo nghieäp naøy nhaän laáy quaû naøy, nghóa laø Uaån-Xöù-Giôùi laàn löôït chuyeån ñoåi noái tieáp nhau, saùt-na tuy khaùc maø coù theå noùi laø moät.

Coù duyeân cho neân noùi taïo nghieäp khaùc nhaän laáy quaû khaùc, nghóa laø loaøi ngöôøi taïo nghieäp maø nhaän laáy quaû ôû loaøi khaùc, loaøi khaùc taïo nghieäp cuõng nhö vaäy. Coù duyeân cho neân noùi khoâng coù taïo nghieäp khoâng coù nhaän laáy quaû, nghóa laø taát caû caùc phaùp khoâng coù ngaõ, khoâng coù höõu tình, khoâng coù maïng, khoâng coù nuoâi daïy, khoâng coù Boå-ñaëc-giaø-la, troáng roãng khoâng coù só phi beân trong, lìa taïo taùc-tieáp nhaân, chæ coù taäp hôïp cuûa caùc haønh sinh dieät, ñoái vôùi söï noái tieáp nhau cuûa mình, nuoâi giöõ thuaän theo nuoâi giöõ, daïy goã thuaän theo daïy doã, baûo veä thuaän theo baûo veä, chuyeån ñoåi thuaän theo chuyeån ñoåi, theâm nhieàu thuaän theo theâm nhieàu, cho neân goïi laø nghieäp cuûa mình. Hoûi: Dò thuïc cuûa nghieäp thieän coù theå coù naêng löïc ñeå giuùp nuoâi giöõ… ñoái vôùi söï noái tieáp nhau cuûa mình, dò thuïc cuûa nghieäp baát thieän chæ laøm toån haïi ñoái vôùi söï noái tieáp nhau cuûa mình, nhö choán ñòa nguïc bò möôøi ba ngoïn löûa döõ vaây chaët chaùy thaân theå, ôû ñoù leõ naøo coù söï nuoâi giöõ… hay sao? Ñaùp: Nuoâi giöõ... coù hai loaïi: 1. Laøm cho taêng tröôûng. 2. Laøm cho khoâng ñoaïn. Dò thuïc cuûa nghieäp thieän ñoái vôùi söï noái tieáp nhau cuûa mình, do hai loaïi cho neân goïi laø nuoâi giöõ… dò thuïc cuûa

nghieäp aùc ñoái vôùi söï noái tieáp nhau cuûa mình chæ laøm cho khoâng ñoaïn, cho neân goïi laø nuoâi giöõ..., khoâng phaûi laø laøm cho taêng tröôûng, vì vaäy khoâng coù gì sai. Hoûi: Neáu nghieäp laø nghieäp cuûa mình thì nghieäp naøy neân noùi laø quaù khöù, laø vò lai hay laø hieän taïi? Ñaùp: nghieäp naøy neân noùi laø quaù khöù. Hoûi: Vì sao nghieäp naøy khoâng neân noùi laø vò lai? Ñaùp: Bôûi vì khoâng phaûi laø tröôùc nhaän laáy quaû-sau môùi taïo ra nhaân. Hoûi: Vì sao nghieäp naøy khoâng neân noùi laø hieän taïi? Ñaùp: Bôûi vì nhaân quaû dò thuïc khoâng cuøng luùc. Hoûi: Neáu nghieäp laø nghieäp cuûa mình thì nghieäp naøy thaønh töïu chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät. 1. Coù nghieäp laø nghieäp cuûa mình maø nghieäp naøy khoâng thaønh töïu, ñoù laø nghieäp ñaõ mang laáy nay coù dò thuïc, vaø dò thuïc cuûa nghieäp ñaõ sinh ñang nhaän laáy; nghieäp naøy ñaõ maát nhö nghieäp voâ giaùn ñaõ hieän roõ ôû tröôùc maét, ñaõ daãn ñeán quaû dò thuïc ñang hieän roõ tröôùc maét, nghieäp naøy ñaõ maát

bôûi vì rôøi boû Chuùng ñoàng phaàn sôû y. Neáu nghieäp luaät nghi ñaõ hieän roõ ôû tröôùc maét, ñaõ daãn ñeán dò thuïc, thì nghieäp naøy coù boán loaïi, ñoù laø thuaän theo phaùp hieän taïi nhaän laáy, thuaän theo ñôøi keá tieáp nhaän laáy, thuaän theo ñôøi keá tieáp thöù hai nhaän laáy, thuaän theo khoâng nhaát ñònh nhaän laáy. Quaû ñang hieän roõ tröôùc maét, nghieäp naøy ñaõ maát, do boán duyeân, hoaëc laø naêm duyeân, ñoù laø rôøi boû phaùp ñaõ hoïc-hai hình theå sinh khôûi-ñoaïn caên thieän-rôøi boû Chuùng ñoàng phaàn, hoaëc laø töôùng saùng toû xuaát hieän. Neáu nghieäp khoâng luaät nghi ñaõ hieän roõ ôû tröôùc maét, ñaõ daãn ñeán dò thuïc, thì nghieäp naøy coù boán loaïi, ñoù laø thuaän theo phaùp hieän taïi nhaän laáy... nhö tröôùc noùi. Quaû ñang hieän roõ tröôùc maét, nghieäp naøy ñaõ maát, do boán duyeân ñoù laø thoï luaät nghi-ñaït ñöôïc Tónh löï- hai hình theå sinh khôûi- rôøi boû Chuùng ñoàng phaàn. Neáu phi luaät nghi-phi baát luaät nghi, caùc haønh aùc-haønh dieäu khaùc cuûa thaân-ngöõ ñaõ hieän roõ ôû tröôùc maét, ñaõ daãn ñeán dò thuïc, thì nghieäp naøy coù boán loaïi, ñoù laø thuaän theo phaùp hieän taïi nhaän laáy... nhö tröôùc noùi. Quaû ñang hieän roõ tröôùc maét, nghieäp naøy ñaõ maát, do ba duyeân, ñoù laø yù thích döøng laïi- rôøi boû gia haïnh-giôùi haïn xu theá vöôït qua. Neáu Tö thieän-baát thieän heä thuoäc coõi Duïc ñaõ hieän roõ ôû tröôùc maét, ñaõ daãn ñeán dò thuïc, thì nghieäp naøy coù boán loaïi, ñoù laø thuaän theo phaùp hieän taïi nhaän laáy... nhö tröôùc noùi. Quaû ñang hieän roõ tröôùc maét, nghieäp naøy ñaõ maát, nghóa laø neáu thieän thì do ñoaïn caên thieän, hoaëc laø do rôøi boû Chuùng ñoàng phaàn; neáu baát thieän thì do lìa nhieãm. Neáu aùc taùc-öu caên cuøng sinh ra Tö thieän ñaõ hieän roõ ôû tröôùc maét, ñaõ daãn ñeán dò thuïc, thì nghieäp naøy coù boán loaïi, ñoù laø thuaän theo phaùp hieän taïi nhaän laáy... nhö tröôùc noùi. Quaû ñang hieän roõ tröôùc maét, nghieäp naøy ñaõ maát, do ñoaïn caên thieän, hoaëc laø ñaõ lìa nhieãm. Neáu caùc nghieäp cuûa Tónh löï thöù nhaát nhö thuaän phaàn lui suït-thuaän phaàn thaéng tieán-thuaän phaàn quyeát traïch...., ñaõ hieän roõ ôû tröôùc maét, ñaõ daãn ñeán dò thuïc, thì nghieäp naøy coù boán loaïi, ñoù laø thuaän theo phaùp hieän taïi nhaän laáy... nhö tröôùc noùi. Quaû ñang hieän roõ tröôùc maét, nghieäp naøy ñaõ maát, do ñaõ lìa nhieãm, hoaëc laø thay ñoåi coõi-ñòa... Nhö vaäy

cho ñeán Phi töôûng phi phi töôûng xöù, caùc nghieäp nhö thuaän phaàn lui suït… noùi roäng ra neân bieát. 2. Coù nghieäp thaønh töïu maø nghieäp naøy khoâng phaûi laø nghieäp cuûa mình, ñoù laø nghieäp khoâng phaûi laø ñaõ mang laáy nay coù dò thuïc, vaø dò thuïc cuûa nghieäp khoâng phaûi laø ñaõ sinh ñang nhaän laáy; nghieäp naøy khoâng maát, nhö nghieäp voâ giaùn ñaõ hieän roõ ôû tröôùc maét, ñaõ daãn ñeán quaû dò thuïc chöa

hieän roõ tröôùc maét; nghieäp naøy khoâng maát, do chöa rôøi boû chuùng ñoàng phaàn sôû y. Neáu nghieäp luaät nghi; neáu nghieäp khoâng luaät nghi; neáu phi luaät nghi-phi baát luaät nghi, caùc haønh aùc-haønh dieäu khaùc cuûa thaân-ngöõ; neáu Tö thieän-baát thieän heä thuoäc coõi Duïc; neáu aùc taùc-öu caên cuøng sinh ra Tö thieän, ñaõ hieän roõ ôû tröôùc maét, ñaõ daãn ñeán dò thuïc, thì nhöõng nghieäp hieän roõ tröôùc maét, nghieäp naøy khoâng maát, bôûi vì khoâng coù caùc duyeân maát ñaõ ñi noùi tröôùc ñaây. Neáu caùc nghieäp cuûa Tónh löï thöù nhaát nhö thuaän phaàn lui suït, thuaän phaàn an truù, thuaän phaàn thaéng tieán, thuaän phaàn quyeát traïch…, ñaõ hieän roõ ôû tröôùc maét, ñaõ daãn ñeán dò thuïc, thì nghieäp naøy coù boán loaïi, ñoù laø thuaän theo phaùp hieän taïi nhaän laáy… nhö tröôùc noùi. Quaû chöa hieän roõ tröôùc maét, nghieäp naøy khoâng maát, bôûi vì chöa hoaøn toaøn lìa nhieãm-khoâng thay ñoåi coõi-ñòa… Nhö vaäy cho ñeán Phi töôûng phi phi töôûng xöù, caùc nghieäp nhö thuaän phaàn lui suït… noùi roäng ra neân bieát. 3. Coù nghieäp laø nghieäp cuûa mình maø nghieäp naøy cuõng thaønh töïu, ñoù laø nghieäp ñaõ mang laáy nay coù dò thuïc, vaø dò thuïc cuûa nghieäp ñaõ sinh ñang nhaän laáy; nghieäp naøy khoâng maát, nhö nghieäp luaät nghi. Neáu nghieäp khoâng luaät nghi; neáu phi luaät nghi-phi baát luaät nghi, caùc haønh aùc-haønh dieäu khaùc cuûa thaân-ngöõ, ñaõ hieän roõ ôû tröôùc maét, ñaõ daãn ñeán dò thuïc, thì nghieäp naøy coù hai loaïi, ñoù laø thuaän theo phaùp hieän taïi nhaän laáy, thuaän theo khoâng nhaát ñònh nhaän laáy. Quaû ñang hieän roõ tröôùc maét, nghieäp naøy khoâng maát, bôûi vì khoâng coù caùc duyeân maát ñi ñaõ noùi tröôùc ñaây. Neáu Tö thieän-baát thieän heä thuoäc coõi Duïc; neáu aùc taùc-öu caên cuøng sinh ra Tö thieän, ñaõ hieän roõ ôû tröôùc maét, ñaõ daãn ñeán dò thuïc, thì nghieäp naøy coù boán loaïi, ñoù laø thuaän theo phaùp hieän taïi nhaän laáy… nhö tröôùc noùi. Quaû ñang hieän roõ tröôùc maét, nghieäp naøy khoâng maát, bôûi vì khoâng coù caùc duyeân maát ñi ñaõ noùi tröôùc ñaây. Neáu nghieäp thuaän phaàn lui suït, thuaän phaàn an truù, thuaän phaàn thaéng tieán, thuaän phaàn quyeát traïch… cuûa caùc Tónh löï-Voâ saéc, ñaõ hieän roõ ôû tröôùc maét, ñaõ daãn ñeán dò thuïc, thì nghieäp naøy coù boán loaïi, ñoù laø thuaän theo phaùp hieän taïi nhaän laáy… nhö tröôùc noùi. Quaû ñang hieän roõ tröôùc maét, nghieäp naøy khoâng maát, bôûi vì khoâng coù caùc duyen maát ñi ñaõ noùi tröôùc ñaây. 4. Coù nghieäp khoâng phaûi laø nghieäp cuûa mình maø nghieäp naøy cuõng khoâng thaønh töïu, ñoù laø nghieäp khoâng phaûi laø ñaõ mang laáy nay coù dò thuïc, vaø dò thuïc cuûa nghieäp khoâng phaûi laø ñaõ sinh ñang nhaän laáy; nghieäp naøy

ñaõ maát, nhö nghieäp voâ giaùn trong chuùng ñoàng phaàn khaùc, ñaõ tieâu heát-ñaõ nhaän chòu, ñaõ taïo taùc nhöõng vieäc laøm, ñaõ mang laïi qua roài, khoâng

coøn coù naêng löïc, dò thuïc ñaõ chín muoài. Neáu nghieäp luaät nghi; neáu nghieäp khoâng luaät nghi; neáu phi luaät nghi-phi baát luaät nghi, caùc haønh aùc-haønh dieäu khaùc cuûa thaân-ngöõ; neáu ö thieän-baát thieän heä thuoäc coõi Duïc; neáu aùc taùc-öu caên cuøng sinh ra Tö thieän; neáu caùc nghieäp thuaän phaàn lui suït-thuaän phaàn an truù-thuaän phaàn thaéng tieán-thuaän phaàn quyeát traïch.. cuûa caùc Tónh löï-voâ saéc, trong chuùng ñoàng paàn khaùc, ñaõ tieâu heát-ñaõ nhaän laáy, ñaõ taïo taùc nhöõng vieäc laøm ñaõ mang laïi quaû roài, khoâng coøn coù naêng löïc, dò thuïc ñaõ chín muoài, nghieäp naøy ñaõ maát, bôûi vì coù caùc duyeân maát ñi nhö tröôùc noùi. Khoâng phaûi laø, cuõng coù boán caâu phaân bieät, ñaûo laïi vôùi Laø neân bieát. Nghóa laø caâu thöù hai cuûa phaàn tröôùc laøm caâu thöù nhaát ôû phaàn naøy, caâu thöù nhaát cuûa phaàn tröôùc laøm caâu thöù hai ôû phaàn naøy, caâu thöù tö cuûa phaàn tröôùc laøm caâu thöù ba ôû phaàn naøy, caâu thöù ba cuûa phaàn tröôùc laøm caâu thöù tö ôû phaàn naøy, noùi roäng ra nhö tröôùc.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.